

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Výchovná opatření v praxi OSPOD“

**Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR
Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí**

**Termín a místo konání: 4. listopadu 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Výchovná opatření jsou nástrojem, jak chránit dítě a zároveň podporovat jeho odpovědnost, bezpečí a sociální začlenění. Nejsou trestem, ale cíleným výchovným zásahem, který má přiměřeně a dočasně upravit chování dítěte, nastavit hranice a posílit spolupráci rodiny a institucí. Právní rámec vychází z českých předpisů (OZ, ZSPOD, ZŘS, OSŘ) a z mezinárodních standardů ochrany práv dítěte (Úmluva o právech dítěte a Obecné komentáře Výboru OSN pro práva dětí). V praxi OSPOD jde o citlivé vyvažování – kdy, jak a s jakou intenzitou zasáhnout, aby zásah byl účelný, přiměřený a přezkoumatelný. Důležitá je práce s motivací dítěte, s podporou rodičů a se zapojením školy a dalších služeb. Klíčem je kvalitní vyhodnocení situace, jasná formulace cíle opatření, průběžný monitoring a včasné ukončení či změna, pokud se opatření mívá účinkem. Seminář nabídne přehled právního rámce, praktické postupy, modelové kazuistiky i metodické tipy pro dokumentaci, spolupráci a evaluaci. Zdůrazní se role nejlepšího zájmu dítěte, práva dítěte být slyšeno a prevence stigmatizace. Účastníci si odnesou přehled „co, kdy a jak“: od volby vhodného opatření přes jeho výkon až po vyhodnocení dopadů a ukončení.

Po absolvování programu bude účastník schopen:

- vyložit účel a principy výchovných opatření v systému ochrany dětí,
- orientovat se v právním rámci (OZ, ZSPOD, ZŘS, OSŘ; Úmluva; Obecné komentáře),
- rozlišit druhy opatření a zvolit přiměřenou intenzitu zásahu,
- provést vyhodnocení situace dítěte a stanovit měřitelné cíle opatření,

- připravit kvalitní podklad pro soud a srozumitelně jej odůvodnit,
- zajistit, aby dítě bylo informováno a skutečně slyšeno,
- nastavit spolupráci s rodinou, školou a navazujícími službami,
- vést přezkoumatelnou dokumentaci v souladu s ochranou osobních údajů,
- průběžně monitorovat plnění a včas upravit/ukončit opatření,
- předcházet stigmatizaci a sekundární viktimizaci dítěte,
- pracovat s konflikty a motivací rodičů i dítěte,
- využívat případové konference a multidisciplinární postup,
- argumentovat v souladu s mezinárodními standardy ochrany práv dítěte,
- identifikovat typická pochybení a nastavit interní prevenci,
- přenést zásady do lokálních metodik a týmové praxe.

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Účel a zásady výchovných opatření

- Výchovný vs sankční charakter; prevence místo represe
- Proporcionalita, dočasnost, přezkoumatelnost, individualizace
- Kontext OZ, ZSPOD, ZŘS, OSŘ a Úmluvy o právech dítěte
- Nejlepší zájem dítěte a právo být slyšeno jako průřezové principy
- Opatření jako součást širšího plánu pomoci rodině
- Minimální nezbytný zásah a subsidiarita
- Práce s motivací dítěte a rodičů
- Etické limity zásahů OSPOD
- Význam jasného cíle a kritérií úspěchu

2. Právní rámec a mezinárodní standardy

- Stručně: kde se výchovná opatření opírají o OZ, ZSPOD, ZŘS, OSŘ
- Úmluva o právech dítěte: nejlepší zájem, názor dítěte, soukromí, nediskriminace
- Obecné komentáře Výboru OSN pro práva dětí – vodítka pro praxi
- Vztah českých a mezinárodních norem v rozhodování
- Propojení s dalšími opatřeními SPOD a soudní ochranou
- Dopady judikatury na každodenní praxi OSPOD
- Přezkoumatelnost rozhodnutí a dokumentace

3. Katalog výchovných opatření – přehled a volba

- Typy opatření (dohled, omezení, zákaz, odborná péče, pobytové prvky apod)
- Kritéria volby: rizika, potřeby, věk, kapacity rodiny, zdroje v komunitě
- Nejnižší účinná intenzita a škálování zásahu
- Kombinace opatření a návaznost služeb
- Jak definovat cíle měřitelně a realisticky
- Kdy opatření nevolit – limity a kontraindikace
- Plán A/B/C: co dělat při neplnění
- Milníky a exit strategie

4. Vyhodnocení situace dítěte před zahájením

- Mapování rizik, potřeb, silných stránek
- Zapojení dítěte do vyhodnocení a plánování

- Zdroje informací: rodina, škola, zdravotnictví, služby
- Kulturní a kontextové faktory
- Posouzení motivace a podpůrných sítí
- Včasné preventivní kroky před zahájením řízení
- Záznamy, souhlasy, ochrana údajů
- Vztah k dalším opatřením SPOD

5. Činnost OSPOD a procesní postup

- Struktura: důvody, cíl, očekávaný efekt, monitoring
- Srozumitelný a věcný jazyk vůči soudu i rodině
- Přílohy a podklady (bez přetížení spisu)
- Komunikace s rodiči a dítětem
- Koordinace s právními zástupci a kolizním opatrovníkem
- Procesní rámec v řízení před soudem (ZŘS/OSŘ – obecně)
- Lhůty, doručování, následné kroky
- Jak reagovat na námitky a nové skutečnosti

6. Práva dítěte v průběhu opatření

- Informovanost, srozumitelnost, dostupnost podpory
- Reálné naplnění práva být slyšeno
- Zachování soukromí a důstojnosti
- Ochrana před stigmatizací a „nálepkováním“
- Přiměřenost zásahů s ohledem na věk a vyspělost
- Pravidelný rozhovor a revize cíle s dítětem
- Stížnostní a obranné mechanismy
- Participace na ukončení nebo změně opatření

7. Práva a povinnosti rodičů

- Jasné vysvětlení smyslu a obsahu opatření
- Očekávané chování a role rodičů při plnění
- Přístup k informacím a komunikace s OSPOD
- Podpora rodičovských kompetencí a služby pro rodinu
- Řešení nesouhlasu a konfliktů konstruktivně
- Povinnost chránit dítě a respektovat podmínky
- Zapojení širší rodiny, pokud je to vhodné
- Opravné a přezkumné možnosti

8. Spolupráce se školou a dalšími institucemi

- Škola jako klíčový partner pro monitoring a podporu
- Střediska výchovné péče, poradny, NZDM, kurátoři
- Zdravotní a duševní zdraví – koordinace
- Případová konference a sdílení informací (GDPR respekt)
- Role obce a komunitních programů
- Nastavení jednoho koordinačního kontaktu
- Předejití duplicitám a přetěžování dítěte
- Dohoda o krizových scénářích

9. Dokumentace, důkazy a ochrana údajů

- Co zapisovat a jak, aby to bylo přezkoumatelné
- Přiměřený rozsah – kvalita před kvantitou
- Práce s digitálními materiály a citlivými údaji
- Souhlasy, zákonné tituly, minimalizace dat
- Auditovatelnost kroků a rozhodnutí

- Šablony, checklisty, standardy zápisů
- Uchovávání a přístupové režimy
- Vyhodnocovací zprávy a závěrečné shrnutí

10. Monitoring, evaluace a změna nebo ukončení opatření

- Pravidelné milníky a hodnotící setkání
- Indikátory plnění a objektivní měřítka
- Kdy opatření posílit, zmírnit či ukončit
- Prevence „setrvačného“ prodlužování
- Zapojení dítěte a školy do evaluace
- Písemné sdělení o změně a další kroky
- Udržitelnost změny po ukončení
- Přenos do dlouhodobého plánu podpory

11. Rizika, pochybení a etická dilemata

- Nadužívání intenzivních zásahů bez pokusu o mírnější
- Mechanické návrhy bez individualizace cílů
- Chybějící hlas dítěte a nejasné poučení
- Nedostatečná dokumentace a nepřehledné spisy
- Stigmatizace, „nálepky“, porušení soukromí
- Konflikt zájmů, tlak okolí, mediální vlivy
- Jak dělat nápravu, když se opatření mívá účinkem
- Týmová reflexe, supervize, metodické učení

12. Kazuistiky a metodické závěry

- Příklady dobré praxe – co fungovalo a proč
- Příklady slepých uliček – co neopakovat
- Překlopení kazuistik do obecných doporučení
- Vzorový plán monitoringu
- „Red flags“ pro rychlou orientaci v terénu
- Jak téma předat škole a rodině srozumitelně
- Zásady do lokální metodiky a školení týmu
- Závěrečné shrnutí a individuální akční kroky účastníků